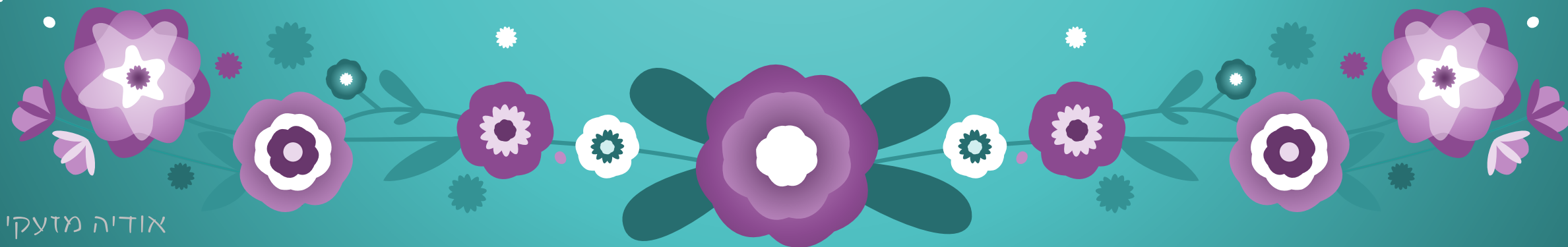

בית חינוך ומשפחה

מיקוד החומר - קיץ תשפ"ב - תשפ"ג

פרק א, סעיפים א-ב עמ' 13-21

פרק ב

פרק ג

פרק ד

פרק ה, סעיפים ג-ה עמ' 91-95

פרק ו

פרק ז

פרק ח

פרק ט, סעיפים א-ג, עמ' 143-147

פרק יא

**יחידה זו מהווה חלק מהמבחן החיצוני
ביחידות החובה בתורה שבעל פה.**

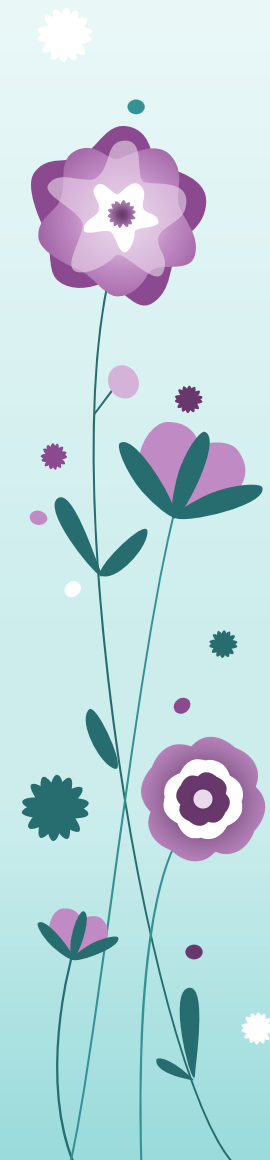
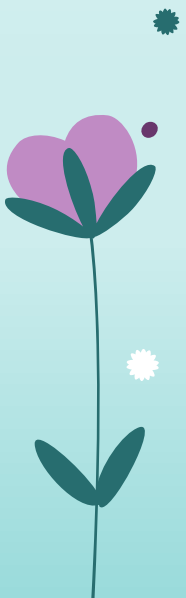
מועד המבחן : ח' סיון 7.6 [לא סופי]

מבנה המבחן בשנת תשפ"ב:

חלק א : יש לענות על 4 שאלות מתוך 5 [64 נקודות]

חלק ב : יש לענות על 3 שאלות מתוך 5 [36 נקודות]

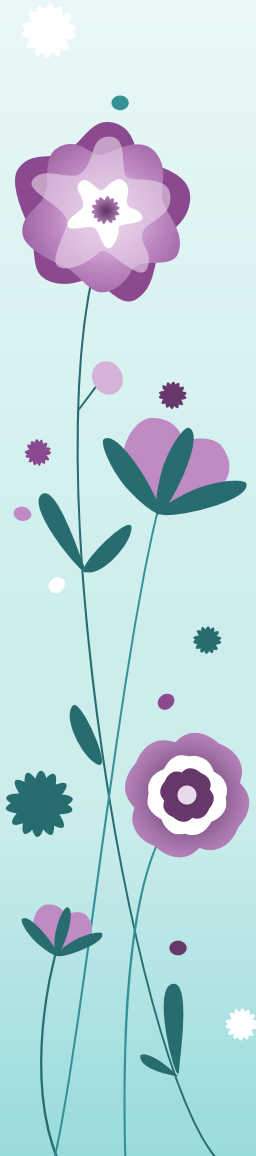
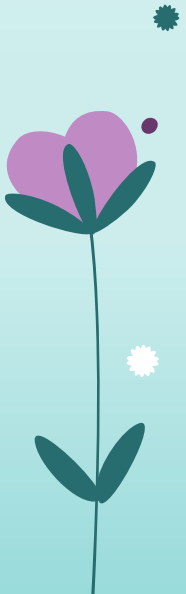
שימו לב : יש הגדלה של הבחירה בחלק ב.

בניית המשפחה היא נושא משמעותי מאוד בחיי כל אחד ואחת מאתנו.

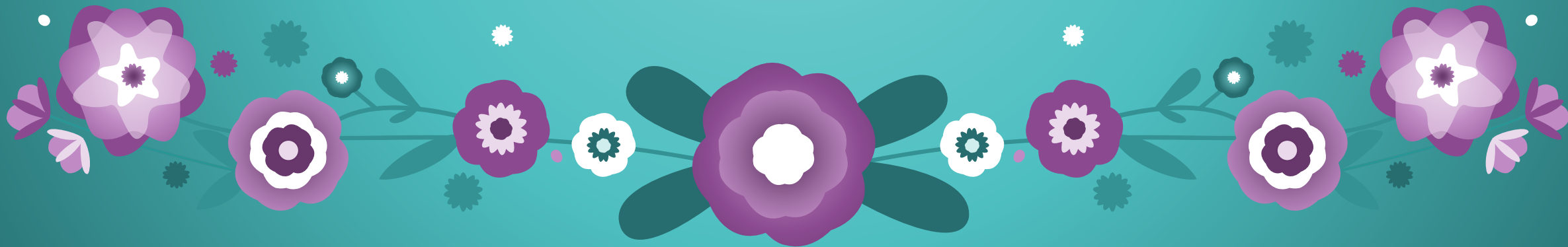
בדורנו עוד גדלה חשיבותם של הלימוד והשיח בנושא חיי המשפחה הבריאים וכן
העיון בהדרכתה של התורה בנושא זה.

מטרת הלימוד ביחידה זו היא להבין ולהעצים את הדרכתה של תורה בחשיבותן של
המשפחה והזוגיות ולפתח ולהעמיק את השיח בנושא זה.

”טובים השנים מן האחד”

פרק א'

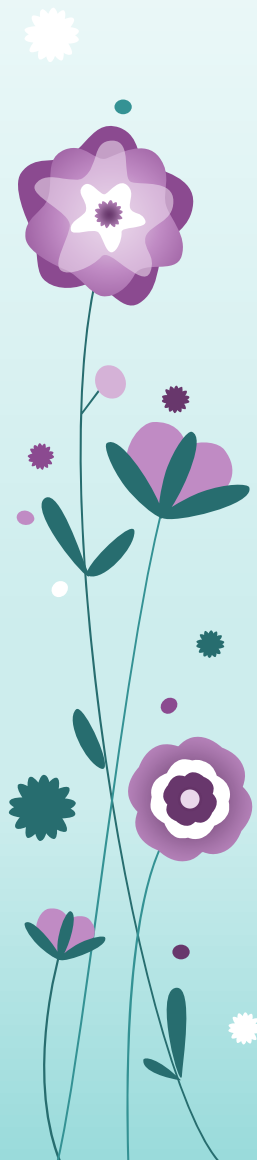
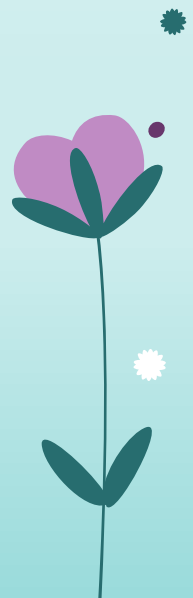
מה הסיבה ומה המטרה של הנישואין?
מדוע בני אדם מוכנים להשקיע מאהץ רב כדי להינשא לבן או לבת צעיר ולהקים בית?

בפרק שלפנינו שלושה נושאים:

א. "טובים השנים" - מהות הקשר שבין איש לאישה

ב. "ויקרא את שמם אדם" - זוגיות

ג. "פרו ורבו" - הולדת ילדים

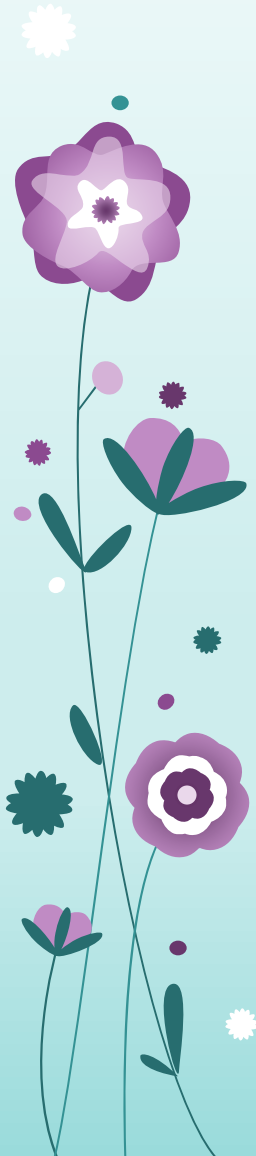
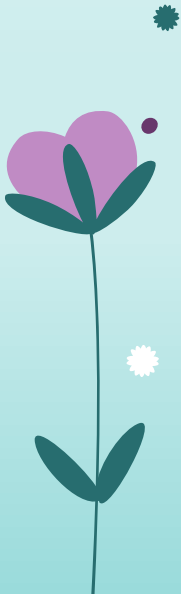

הנושא הראשון:

א. "טובים היְשָׁנִים" - מהות הקשר שבין איש לאישה

א.1 מהות הקשר

א.2 מציאת בן/בת זוג

א.1 מהות הקשר

על משמעותו של החיבור בין איש לאישה ניתן ללמוד רבות מהעיון בפסוקי הבריאה ששיאם הוא בריאת האדם, נזר הבריאה.

בראשית ב, יח-כד

(יח) וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבִדּוֹ אֲעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ:
(יט) וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם לְרֵאוֹת מָה יִקְרָא לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נָפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ:

(כ) וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל הַבְּהֵמָה וְלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ:

(כא) וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחֲתָנָה:

(כב) וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיִּבְרָא אֶל הָאָדָם:

(כג) וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הִפְעַם עִצְמִי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת:

(כד) עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד:

בראשית א, כז-כח

(כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם:

(כח) וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ וּכְבֹשׁוּ וְרָדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל חַיַּת הָרֶמֶשׂת עַל הָאָרֶץ:

בראשית ה, ב

זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם בְּיוֹם הַבְּרָאָה:

מה ההבדל בין המקורות השונים?

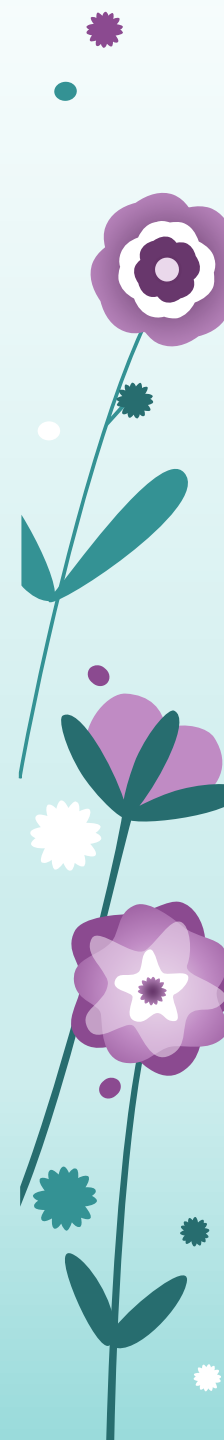
בבראשית **פרק א'** מתוארת בריאת האדם שנברא בצלם אלוקים.

בתיאור זה **האדם הוא זכר ונקבה שנבראו יחדיו**.

בבראשית **פרק ב'** מתוארת **בריאת האישה כהליך של חיפוש**

עד למציאת הזיווג האמתי.

בבראשית **פרק ה'** מופיע שוב **האיחוד של הזכר והנקבה כאדם שלם**.

הרב יוסף דב סולובייצ'יק, אדם וביתו, עמ' 48-51

האיחוד הגופני של הזכר והנקבה בסיפור הראשון על בריאת האדם, משרת מטרה אחת בלבד: פרייה ורבייה. האיש והאשה מצטווים לאמור: "פְּרוּ וּרְבוּ" (בראשית א, כח). המשכיות הגזע היא גרעינו המכריע, אם לא הבלעדי, של האיחוד הגופני. אבל בסיפור הבריאה השני (בפרק ב') אנו עומדים בפני סיבה שונה לחלוטין. המפגש בין אדם הראשון וחווה, בין האיש והאשה, נגרם על ידי תחושה של בדידות ועל ידי הצורך הבסיסי בידידות: "וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הִיֹּת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵצֶר כְּנֶגְדּוֹ" (בראשית ב, יח).

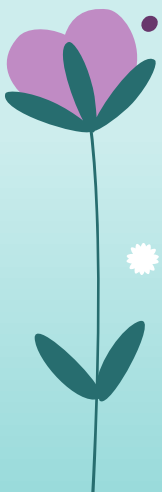
...בהקשר זה צריכים היו הנישואין לקנות להם משמעות חדשה... אין אנו עוסקים עוד במניעים מכאניים אלא בתכליתיות רוחנית. "איש ואשה" [בפרק ב] באים במקום "זכר ונקבה" [בפרק א], ומפגשם תובע חווית יחד נעלה יותר, שמטרתה אינה רק הישרדותו של הגזע, אלא גם יצירת קהילה קטנה וצנועה והתפשטותה...

הרב סולובייצ'יק הבחין בין שתי מטרות משלימות בבראשית בפרק א ובפרק ב בהקשר של בריאת האדם ומצביע בעקבות כך על **שתי תכליות לנישואין:**

- א.** פריה ורבייה, המשכיות העולם (=הגזע, כפי שהוא מכנה זאת) (בביטוי 'זכר ונקבה' בפרק א')
- ב.** צורך בחברה, בקהילה, גאולה מן הבדידות, "חווית יחד" (בביטוי 'איש ואישה' בפרק ב')

שתי תכליות אלו **כרוכות זו בזו**, מימוש של ייעוד אחד מייעודי הנישואין אפשרי, אך לעולם יהיה חלקי.

כמו כן, **הדבקות של איש באשתו**, ויצירת קשר עמוק וקרוב ביניהם מהווים בסיס שלתוכו ניתן להביא ילדים לעולם ולחנכם ולגדלם כראוי.

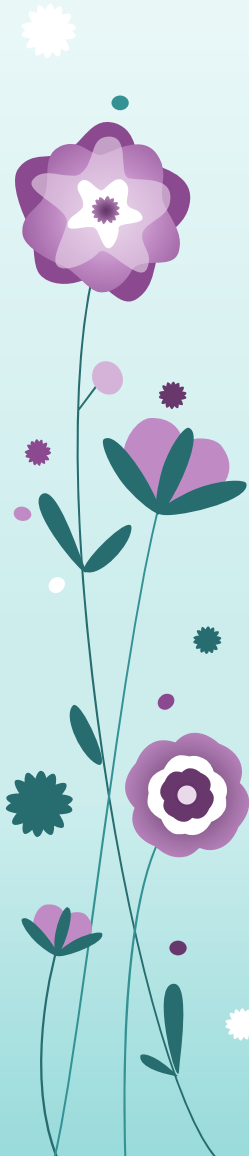
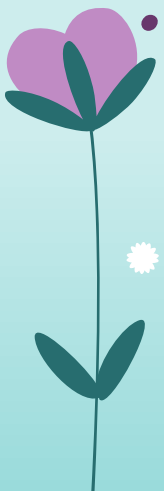
א.א מצויאת בן/בת זוג

לאחר שראינו כמה גדולות ועמוקות הן מטרות הנישואין, מתחדדת ההבנה כי לצורך הגשמת מטרות כה נעלות יש להתאמץ ולבחור בבן/ בת זוג שמידותיו טובות ויהיה שותף טוב וראוי להקמת בית בישראל.

*עוז לפני שאני בוחרת בן זוג ... - בניית האישיות ותיקון המידות הננים אלו יהיו העתיד
בסיס איתן וטוב לנישואין. ככל שאני אתאחד כעת לעבוד ולתקן את מידותיי האישיות- כך
אוכל העתיד להיות ראוייה לאדם לבן יותר ולהקים בית לבן יותר. וכמו שאמרו חז"ל-
"אין מצווגין או לאדם אישה אלא לפי מעשיו"*

התורה מורה לנו שבין בני זוג צריך ויכול להיות קשר פנימי, שמטרתו להצמיח שותפות ארוכה ועמוקה. דבר זה בא לידי ביטוי גם בדרך ליצירת הקשר.

בספר בראשית (כד, יב-כז) מסופר על אברהם ששלח את עבדו אל בית אביו כדי למצוא אישה לבנו יצחק. העבד מגיע למעיין ושם הוא מתפלל למציאת אישה המתאימה לבן אדונו.

(יב) וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי אַדְנֵי אַבְרָהָם הִקְרָה נָא לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אַדְנֵי אַבְרָהָם:

(יג) הִנֵּה אָנֹכִי נֹצֵב עַל עֵין הַמַּיִם וּבָנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יֵצְאוּ לְשֹׂאֵב מַיִם:

(יד) וְהָיָה הַנְּעִרָה אֲשֶׁר אָמַר אֵלַיָּה הַטִּי נָא כַּדָּף וְאַשְׁתָּה וְאִמְרָה שְׂתֵה וְגַם גִּמְלִידָה אֲשַׁקֶּה אֹתָהּ הַכְּחַתְּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וְכִּי אֲדַע כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אַדְנֵי:

העבד ערך מבחן שמטרתו לבדוק את מידותיה הטובות של הנערה שיפגוש ואת התאמתה להיות כלה ליצחק הגדל במשפחה גומלת חסדים.

רש"י בראשית כד, יד

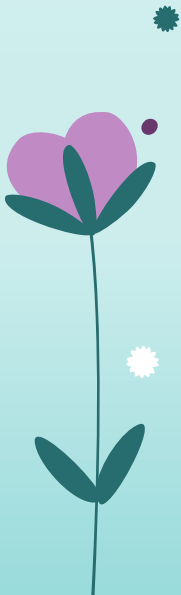
אֹתָהּ הַכְּחַתְּ - ראויה היא לו שתהא גומלת חסדים וכדאי ליכנס בביתו של אברהם.

בפסוקים בולטת המרכזיות של **המידות ושל**

האישיות בבחירת בן/בת זוג.

בפסוקים מודגשים **מידותיה** של רבקה

כגומלת חסדים מופלגת מצעירותה.

מדבריהם של בני המשפחה של רבקה "נקרא לנערה ונשאלה את פיה"

(בראשית כ"ד, נ"ז), למד רש"י: "ונשאלה את פיה - מכאן שאין משיאין את האשה אלא מדעתה".

נדרשת הסכמה של האישה לאחר שהשתכנעה שהאיש מתאים לה.

רבקה הסכימה ללכת עם העבד למרות שהיא לא הכירה את יצחק. "נתנה בטחונה על אביה שבשמים"

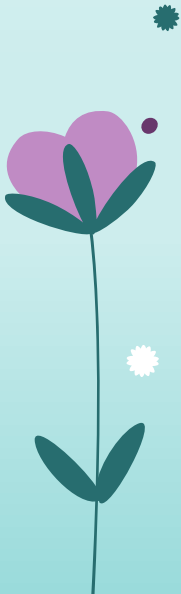
(תנא דבי אליהו, פרשה כה) שיצחק הוא האיש המתאים לה.

נישואי האבות והאימהות הם מצבים מיוחדים.

על כל איש מוטל לבדוק את תכונותיה ומידותיה הטובות של בת הזוג איתה הוא מבקש להתחתן, ואת

התאמתה לו. ועל כל אישה מוטל לבדוק את תכונותיו ומידותיו הטובות של בן הזוג איתו היא מעוניינת

להתחתן, ואת התאמתו לה.

משנה מסכת תענית פרק ז משנה ח

אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים, שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין, שלא לבייש את מי שאין לו, ...ובנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים. ומה היו אומרות? בחור, שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך. אל תתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה. "שֶׁקֶר הַחַן וְהַבֶּל הַיְפִי אִשָּׁה יִרְאֶת ה' הִיא תִתְהַלֵּל" (משלי לא, ל), ואומר: "תָּנוּ לָהּ מִפְּרֵי יְדֵיהָ וַיְהִלְלוּהָ בְּשַׁעְרֵיהֶם מַעֲשֵׂיהָ" (שם לא, לא).

המשנה במסכת תענית מתארת אירוע

יוצא דופן, בו יש חריגה מהמציאות

הרגילה בה דרכו של האיש לחזר אחר

אבדתו, אחר האישה.

כאן הנשים הן **אקטיביות**, יוצאות לכרמים,

מחוללות ומדברות על ליבם של הבחורים.

אירוע זה מתרחש בשני מועדים בשנה - **ט"ו באב ויום הכיפורים**. המשותף לשני המועדים הללו הוא שהם ימים של **חסד, נחמה**

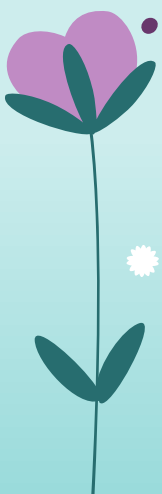
ומחילה.

מהותם של ימים אלו משתקפת הן בצבע **הלבן** שלובשות הבנות והן בהשאלת הבגדים זו לזו- ביטוי **לחסד ונתינה ולהפלת**

המעמדות.

כמו כן ניתן להצביע על הקשר בין **המחילה לבין המחול** (שניהם דורשים איזושהי קלילות, במחילה- ויתור על משקעים וכעסים

וקבלת העצמי, ובמחול- מוכנות להיות קלים ולקבל את הגוף והתנועה) ועל כוח ההתפייסות ככוח משמעותי בבניית בית.

את האמירה 'בחור שא נא עיניך וראה...' ניתן להסביר כך:

השלב הראשון בחיפוש בן/ בת זוג הוא **נשיאת העיניים** - הגבהת המבט אל עבר מטרה עליונה, מתוך

שאיפות נשגבות בבניית הבית.

כעת המשנה מתארת **שלוש רמות של בחירה, זו למעלה מזו.**

1. **ע"פ הנוי** - המראה החיצוני

2. **ע"פ המשפחה** - הייחוס

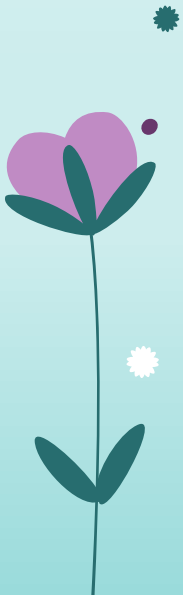
3. **ע"פ המידות**, יראת ה', "אישה יראת ה' היא תהלל", "תנו לה מפרי ידיה.."

הנוי הוא ביטוי למשיכה הגופנית, לנשיאת החן הראשונית, שיש להם מקום וערך רב

אולם בנוסף אליהם יש להתבונן גם **במשפחה**: בסביבת הגידול, בחברה, בחינוך,

ומעל הכל: "אישה יראת ה' היא תהלל" - **האישיות**, המידות, יראת השמיים והמעשים, תחושת ההתאמה

הרוחנית- נשמית.

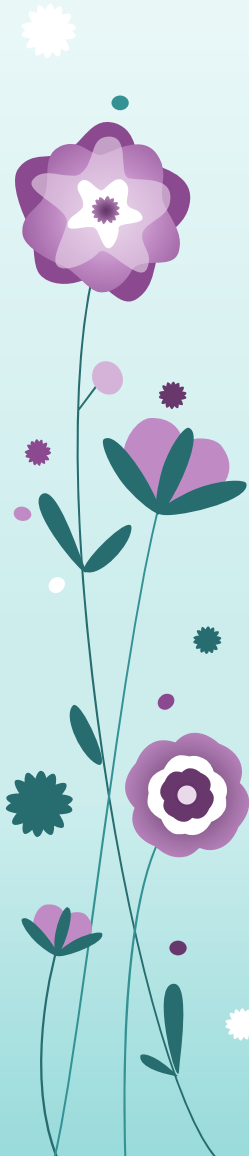
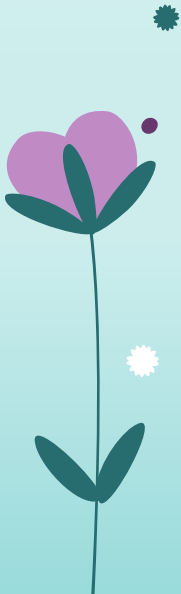
הנושא השני:

ב. "וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם אָדָם" - זוגיות

ב.1 זוגיות כהשלמה

ב.2 אתגר הזוגיות

ב.3 "זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם" - על השוני בין גברים לנשים

ב.ו זוגיות כהשלמה

הרב דסלר מדגיש מסר חשוב

ומשמעותי העוסק במקומה וכוחה של

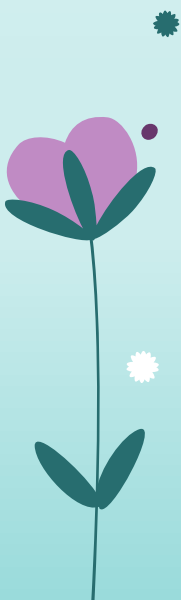
הנתינה בחיי הנישואין.

מסגרת הנישואין מזכה את בני הזוג
בתמיכה ובאמון הדדי ומאפשרת להם
להשיג הישגים שלא היו יכולים להגיע
אליהם בכוחות עצמם. כל צד נותן
מעצמו לבן או לבת זוגו, ודווקא מתוך
אותה נתינה וקשר שנוצר מקבל כל
אחד מבני הזוג כוח ופצמה ואין הוא
מתרוקן מכוחותיו.

הרב אליהו דסלר, מכתב מאליהו, חלק א, עמ' 38-39

...אהבה זו באה על ידי השלימם זה את זה. הן שם האל ברוך הוא ככה בטבעם,
כאמרם: "כל שאין לו אשה... אינו אדם שלם" (בראשית רבה יז, ב). ובהיות האדם
לבדו הנהו חסר, כי לא יוכל למלא את תפקידו. על כן בהיותם נותנים השלמה
זה לזה, יאהבו זה את זה כאשר נתבאר, כי הנותן יאהב. וזהו אשר באהבתם,
כל שאיפתם היא ליתן להשפיע נחת ועונג זה לזה...

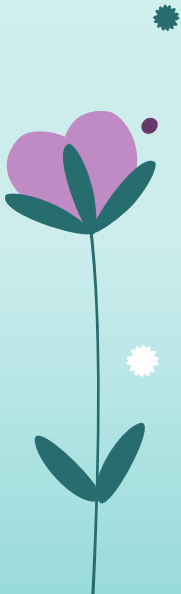
וכן אני אומר תמיד לזוג בעת שמחת כלולותיהם: היזהרו יקרים, שתמיד
תשאפו להשביע נחת זה לזה, כאשר תרגישו בכם בשעה זו. ודעו אשר ברגע
שתתחילו לדרוש דרישות זה מזה, הנה כבר אושרכם מכם והלאה. ...הקשר
הטוב בין איש ואשתו, יהיה כאשר שניהם יגיעו למעלת הנתינה. אז אהבתם לא
תיפסק, וחייהם ימלאו אושר ונחת, כל ימיהם אשר יחיו עלי אדמות.

ב.2 אתגר הזוגיות

בנייה של זוגיות טובה ויציבה אינה דבר של מה בכך,
והיא תלויה הן בברכת ה' ובהשאתו והן בעבודה
ומאמץ של בני הזוג ליצירת קשר טוב ביניהם, עבודה
על המידות, על התקשורת הזוגית ועוד.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ח עמוד א

במערבא, כי נסיב אינש אתתא, אמרי ליה הכי (=בארץ ישראל, כאשר אדם נושא אישה, אומרים לו כך): "מצא" או "מוצא"?

"מצא" דכתיב: "מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן מֶה" (משלי יח, כב).

"מוצא" דכתיב: "וּמוֹצָא אֲנִי מֵר מִפֹּת אֶת הָאִשָּׁה" (קהלת ז, כו).

במקור לעיל מסופר - בישראל, כשהיה אדם נושא אישה היו אומרים לו: **"מצא" או "מוצא"?** כלומר האם אתה

במצב של **"מצא אישה - מצא טוב" (משלי)** או **"מוצא אני את האישה מר ממוות" (קהלת)**.

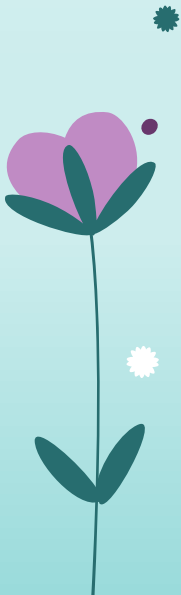
זוהי בעצם לא שאלה אלא אמירה של חז"ל לאדם שמשמעותה - קשר נישואין יכול להיות השלמה, ברכה וטובה

לאדם והוא יכול גם להיות, חלילה, מר ממות- להפוך את החיים לסיוט. **כיצד מבינים זאת מהפסוקים?**

כתוב **'מוצא אני'**- מי שמייחס את נישואיו רק לעצמו, למילוי צרכיו האישיים, ולא זוכר כי 'מה' אישה לאיש' לא

יראה ברכה בנישואיו, והם עלולים להיות **"מר ממוות"**. ולעומת זאת נאמר **"מצא אשה"** - מי שרואה את אשתו

במרכז, וחושב על טובתה - יראה ברכה וטוב בנישואיו.

ויקרא רבה, פרשה ח, א

מטרונה שאלה את ר' יוסי בן חלפתא. אמרה לו: לכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו? אמר לה: לששה ימים, דכתיב: "כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וַיְבַרְכֵם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפְּשׁ" (שמות לא, ז). אמרה לו: מיכן ואילך מה יושב ועושה? אמר לה: יושב ומזווג זיווגים, בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממונו של פלוני לפלוני. אמרה לו: כמה עבדים וכמה שפחות יש לי, ולשעה קלה אני מזווגתן. אמר לה: אם קלה היא בעיניך, קשה היא לפני המקום כקריעת ים סוף, דכתיב: "אֱלֹקִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בְּיַתָּה" (תהלים סח, ז). הלך לו ר' יוסי בן חלפתא לביתו. מה עשתה? שלחה והביאה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות. אמרה להן: פלוני יסב פלניתא ופלנית יסב פלן. מן צפרא אתו לגבה, דין פריע ראשיה, דין סמי עייניה, ודין תבירא ידיה, ודין תבירא רגליה. דין אמר לית אנא בעי הדא, ודא אמרה לית אנא בעי הדין.

[תרגום: אמרה להם: פלוני ישא את פלונית, ופלונית תשא את פלוני. בבוקר באו לפניה, זה ראשו פרוע, זה עינו סמויה, וזה ידו שבורה, וזה רגלו שבורה. זה אומר איני רוצה את זו, וזאת אומרת איני רוצה את זה].

שלחה לו ואמרה לו: יפה תורתכם, נאה ומשובחת. אמר לה: לא כך אמרתי לך, אם קלה היא בעיניך, קשה לפני המקום כקריעת ים סוף, דכתיב: "אֱלֹקִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בְּיַתָּה מוֹצִיא אֶסְיָרִים בְּכּוֹשְׁרוֹת" (תהלים סח, ז). מהו בְּכּוֹשְׁרוֹת? בכו שירות, אלו בוכין ואלו משוררים. מה הקב"ה עושה? מביאן על כורחן, ומזווגן זה לזו.

המדרש **מויקרא רבה**, מטרתו להראות עד

כמה הזיווג בין איש לאישה הוא **דבר עצום**

ואינו דבר של מה בכך, וההשגחה

האלוקית מצויה בו.

בסיפורנו, שורשה של שאלתה של

המטרונה הוא שאלה פילוסופית-אמונית:

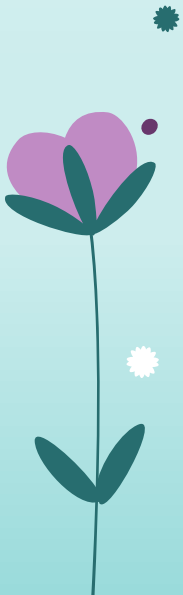
האם הקב"ה רק ברא את העולם ומאז

פסק להתעניין בו והוא מתקיים מכוח

החוקים שקבע לו או שמא הוא מנהיג

ומקיים אותו גם לאחר שסיים את בריאתו?

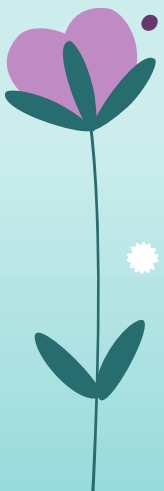
המשך...

המשך...

רבי יוסי עונה לה שה' נוכח ופועל בבריאה בכל רגע ורגע והוא 'מזווג זיווגים' (ביטוי שאפשר להבינו גם באופן כללי- הקב"ה הוא האחראי על כל חיבור וחיבור שנוצר בעולם- בין בני אדם, בין אדם למקום עבודתו, למקום מגוריו וכד', ובאופן ספציפי כעוסק בזיווגם של איש ואישה).

המטרונה מתפלאת שרבי יוסי עונה לה בדבר כל כך פשוט, כביכול הקב"ה עוסק בזוטות ולא בדברים נשגבים, ונראה לה שאין צורך בהתערבות אלוקית ע"מ לשדר שידוכין. רבי יוסי אומר לה שגם אם בעיניה הדבר קל הרי בעיני הקב"ה הוא **קשה נקריעת ים סוף**- ביטוי שכנראה אין להבינו כקושי לבצע חלילה, שהרי שום דבר אינו קשה לפני הקב"ה, אלא קשה מלשון- חזק, עוצמתי, דבר שרושמו אדיר והשפעתו עצומה, כמו שהיתה, בשעתה, קריעת ים סוף.

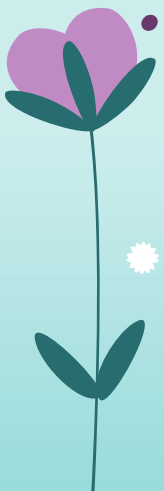

המשך...

הסיפור מתאר את תוצאות ניסיונות השדכנות הכושלים של אותה מטרונה. כל אלף עבדיה ואלף שפחותיה חוזרים מוכים ופצועים והיא מבינה את גודלה של תורת ישראל. אותה מטרונה תפסה את הנישואין **כקשר טכני, כחיבור אקראי**. ואילו לאחר כישלון השידוכין שלה היא הבינה שבין איש לאישה ישנו **חיבור נשמתי, שצריך את החיבור האלוקי על מנת שהוא יעלה יפה**.

המדרש מסתיים בדרשה על הפסוק **'מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות'**- הפסוק מחבר בין החיבור שבין איש לאישה ("מושיב יחידים ביתה"- איש ואישה שהיו כל אחד מהם יחידים, נפרדים, הופכים לזוג ומקימים בית משותף) לבין יציאת מצרים ("מוציא אסירים בכושרות")

המשך...

המשך...

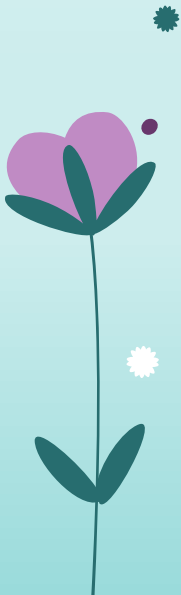
הביטוי "בכושרות" נדרש כחיבור של שתי מילים - **בני, ושירות**.

יש שהסבירו שההבדל הוא בזיווג ראשון (=הזיווג המיועד לאדם משמים) מול זיווג שני (=אדם האדם לא זכה להתחתן עם הזיווג המיועד לו, הוא מתחתן לפי מעשיו והשתדלותו), ויש שהסבירו כי ישנם זיווגים שנעשים בקלות, בשירות, החיבור בין בני הזוג הוא טבעי ופשוט, וישנם זוגות שהחיבור ביניהם מאופיין בקושי, בבכי ומצריך עבודה ומאמץ.

"קשה זיווגם כקריעת ים סוף" - לביטוי זה שתי משמעויות:

א. כשם שבקריעת ים סוף הנס לא התרחש עד שלא היו **מאמץ והשתדלות "מלמטה"** - נחשון שקפץ למים, כך גם בזיווג נצרכת **השתדלות של האדם עצמו**, ואז יש עזרה משמים.

המשך...

המשך...

ג. המהר"ל עוסק בזהות שבין נס הפרדת "האחד" הבלתי מתפרד בטבעו (המים) לחלקים

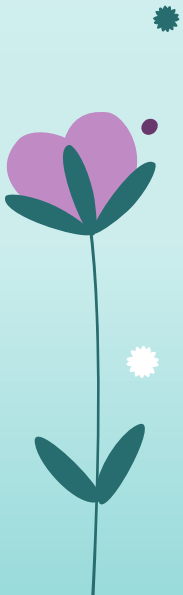
לנס האיחוד של החלקים הבלתי מתחברים (איש ואשה) לאחד. כלומר החיבור בין איש

לאישה הוא מעל הטבע כיוון **שיש כאן חיבור שתי ישויות שונות נפרדות, כמו שנס קריעת ים**

סוף היה על-טבעי בכך שמים התפרדו לשני חלקים.

הרב יהודה לייזר, מהר"ל, חדושי אגדות - מסכת סוטה, חלק שני עמ' כח

.... "קשה לזווגם כקריעת ים סוף", רצה לומר כשם שהוא פלא גדול לקרוע דבר שהוא אחד כמו הים שהוא אחד, וקשה הוא לחלק ולהפרידו לשנים, וכך הוא פלא גדול לחבר שני דברים שהם בעצמם מחולקים, כדכתיב: "מוֹנְשִׁיב יְחִידִים בְּיַתָּה" (תהילים סח, ז). כלומר יחידים שהם מחולקים ומפורדים להושיב אותם לחבר אותם, הוא כמו קריעת ים, שהוא חילוק דבר שהוא אחד.

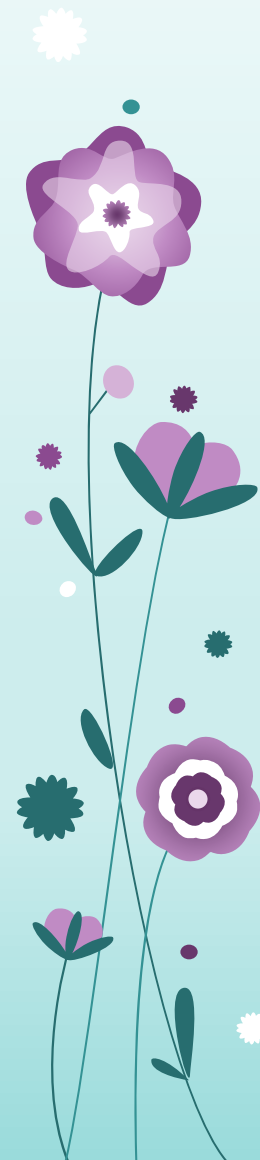
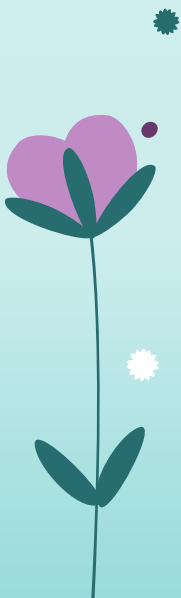

ב.3 "זָכַר וּנְקָבָה בְּרָא אֶתֶם" - על השוני בין גברים לנשים

במסגרת העיסוק במהות הקשר בין איש לאישה ובאתגר הזוגיות, עולה שאלת ההבדלים בין גברים לנשים.

לשאלה זו יש אישות שונות. יש אישות המעצימות מאוד את הממד **השונה** והמבדיל, ואחרים המדגישים יותר את **המשותף**, או את הראייה האינדיווידואלית של האדם כאדם, **בעל תכונות "נשיות" ו"גבריות" במינוחים שונים**.

נציג את דעתם של הספורנו, הנצ"ב והרב צבי יהודה קוק.

רבי עובדיה ספורנו, בראשית ב, כב

"ויבן ה' אלוקים את הצלע לאישה": להיות לה צורת האיש* וסגולותיו. ושתהיה נבדלת ממנו בכלים גשמיים בלבד, אשר במ יהיה הבדל ביניהם....

* "צורת האיש" - נפש האיש

הרב נפתלי צבי ברלין, הנצי"ב, העמק דבר, בראשית א, כז

"זכר ונקבה ברא אותם"... ללמדנו שהמה שני בריות... ומשום שהזכר מזה המין, אינו דומה כלל בתכונתו לנקבה מזה המין ...

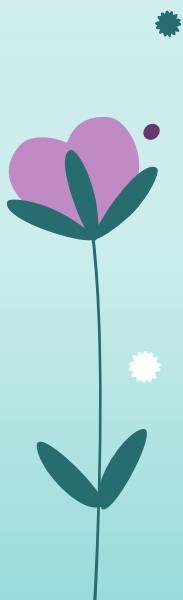
לדעת הספורנו יש-

שוויון מבחינה רוחנית-שכלית-נפשית

ושונות ב"כלים גשמיים" - מבנה הפיזי וביכולות האופניות

לדעת הנצי"ב -

האיש והאישה הן שתי בריות שונות לחלוטין ואינם דומים כלל זו לזה.

"השוה הכתוב איש ואשה לכל הדינין שבתורה" (בבא קמא טו ע"א). ...קודם כל הודיעו לנו כלל יסודי: שוויון! זה האלף שבאלף. מעבר ליסוד זה יש כמה פרטים שאין בהם שוויון. אבל אין הענין מתחיל מהפרטים. אין זה צודק ואמיתי להתחיל מהאי שוויון. הכלל הוא השוויון, שוויון בצלם אלוקים שבאדם. "ויברא אלוקים את האדם בצלמו בצלם אלוקים ברא אותו, זכר ונקבה ברא אותם". הזכר והנקבה שייכים שניהם לצלם אלוקים שבאדם. יחד עם זה יש גוונים, אבל לא מתחילים מפירוד אלא משוויון. ...לאור העובדה הזאת, יש מקום להתבונן בהבחנה שבין שני צדדים האלה של צלם אלוקים. יש כאן שני צדדים. וכי אפשר להתחמק מחילוקים אלה? קודם כל יש חילוקים ביולוגיים בין גוף האיש לגוף האשה. ריבוננו של עולם "יצר את האדם בחכמה" עם הבדלים בסדרי האיברים. האיש והאשה ביחד בונים גילוי שלם של צלם אלוקים של האדם בעולם הזה, ושניהם אחראים לקיום הדורות. צריך להבין שהאיברים הביולוגיים הגופניים והאורגניים השונים של האיש והאשה משלימים זה את זה ועושים יחד את בנין האדם. בנוסף לחילוקים הביולוגיים בצורת האיברים, קיימים גם חילוקים פסיכולוגיים, ואי אפשר להתחמק מכך.

לדעת הרב צבי יהודה קוק -

נקודת המוצא היא - שוויון. בשניהם יש

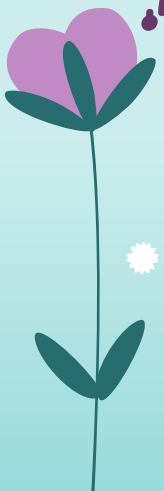
צלם אלוקים.

עם זאת יש שונות ביולוגית ופסיכולוגית.

האיש והאשה ביחד בונים גילוי שלם

של צלם אלוקים של האדם בעולם הזה,

ושניהם אחראים לקיום הדורות.

תפילה למציאת בן זוג השל"ה הקדוש

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שְׁתַּמְצִיא לִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וּבְחַסְדֶיךָ הַגְּדוֹלִים אֶת זְוֹגִי הַרְאוּ לִי בְּזִמְנוֹ, זְוֹג הַגּוֹן הַרְאוּ לְהוֹלִיד, תִּלְמִיד חָכֵם, גְּדוֹל בְּתוֹרָה וּבִירָאָה, מְזַרֵעַ צְדִיקִים וְאֲנָשֵׁי אֱמֶת וִירָאת חֹטָא, כְּמוֹ שֶׁהִמְצֵאתָ זְוֹגוֹ לְאָדָם הַרְאוּ שׁוֹן, לְאַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיַעֲקֹב וּמִשָּׁה, כָּל אֶחָד זְוֹגוֹ בְּעֵתוֹ וּבְזִמְנוֹ. וְאוֹתוֹ אִישׁ שְׁתַּמְצִיא לִי לְזְוֹגִי יֵהָא אִישׁ טוֹב, אִישׁ נָאָה בְּמַעֲשָׂיו בְּעַל מַעֲשִׂים טוֹבִים, בְּעַל חֵן, אִישׁ מְשֻׁכֵּל וִירָא אֱלֹהִים, רוֹדֵף צְדָקָה וְגוֹמֵל חֶסֶד. וְלֹא יֵהָא בּוֹ שְׂמִיץ פְּסוּל וּמּוֹם וּפְגָם, וְלֹא יֵהָא כְּעֶסֶן וְרִגְזוֹן, רַק בְּעַל עֲנוּהַ וּנְמִיכוֹת רוּחַ, בְּרִיא וּבְעַל כַּחַ. וְאֵל יַעֲכֹב אֲכֻזְרִיּוֹת הַבְּרִיּוֹת וְשׁוֹנְאִים וּמְחַשְׁבוֹתֵיהֶם וְתַחֲבוּלוֹתֵיהֶם לְעַכְבֵּי אֶת בֶּן זְוֹגִי שֶׁהוּכֵן לִי. יֵהִיו לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ, ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי.

